

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an ..... 20 cor.
pe 6 an ..... 10 cor.
pe 12 an ..... 5 cor.
pe o lună ..... 2 cor.
N-ri de Duminecă pe an 4 cor.
Pentru România și steinătate pe an
40 franci.

Manuscripte nu se înaloză.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un și garmond: prima dată 14
ban; a doua oară 12 ban; a treia
oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserți-
unile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 592.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Tulburările din Zarand.

Pe lunca Aradului avem deja al patru-
lea caz de tulburare în popor. Intâiu s'au
stins vieții românești la Șepreus. Au urmat
tulburările dela Talpoș și fruntașa comună
Șiclașu, ear' acum eată, se vestește că și la
Zarand s'au petrecut lucrurile cari aci-p'aci
să-l îndemne pe vestitul fibirău Csukai a
trimitte asupra Românilor — *miliție*.

Causele tulburărilor sunt deosebite. Dar
toate se pot reduce la un singur motiv psi-
chologic: *neîncrederea în administrație*. Ear
neîncrederea această o știm cu toții, este
cât se poate de întemeiată și se bazează nu
p'un caz incidental, izolat, ci p'un lung și
revoltător sistem de abuzuri și nedreptăți
săvârșite de cei cari trebuiau să fie ca niște
povățuitori iubitori al poporului.

Un lucru vor fi siliți să-l constate chiar
cei din fruntea comitatului: tulburări s'au
îvrit numai acolo unde satele noastre gem
sub căma noștarilor abuzivi.

Ear ca la ce poate duce această stare
de lucruri, mai eclatant ne dovedește cazul
dela Zarand.

De ce a fost adică vorba în Zarand?
De executarea unui ordin ministerial care
pentru popor nu poate avea nici o scădere.
Din contra, dacă e să credem celor ce se
scriu și se vorbesc, înscrierea asta are ca
țintă finală un bine cetățenesc: acordarea
dreptului electoral. Vorba e însă că în
urma desamăgirilor din trecut și a multelor
suferințe îndurate, țeranii nostri *nu mai cred
slujbașilor lor*. Zadarnic li s'ar fi spus ce-
lor din Zarand că înscrierea se face cu scop
cinstit, ei sunt obișnuiți să creadă că oa-
menii stăpânirii numai atunci să-l caute când
e vorba să ia ceva de pe ei, *să-i tundă*,
cum se zice în graiu popular.

Se mai adaugă acestel credințe și im-
prejurarea, că slujbașii nu vorbesc limba
poporului și așa chiar dacă s'ar găsi printre
ei câte un corb alb căru să-l licărească p'o
clipă dorința de a lămuri poporul în casuri
date, nu este în stare să comunice cu
poporul.

Nu știm dacă cei din fruntea comita-
telor vor avea inteligența să tragă din toate
acestea învățătura cuvenită. În tot cazul,
tulburările petrecute sunt un *memento* pe
care dacă nu-l vor lua în seamă, ușor se
poate ajunge nu la tulburări cari se potolesc
fără vărsare de sânge, dar la răscoale de
caracter mai grav, de care am dori să cru-
tăm poporul nostru.

Avem, cu prilejul acesta, câte-va cu-
vinte și pentru preoții și învățătorii nostri.
Prin poziția și cultura lor adică, și mai ales
în urma faptului că în satele noastre afară

de slujbașii becisnici nu prea sunt alți căr-
turari, și dacă sunt, aceia nu sunt Români,
*preoții și învățătorii sunt chemați să fie
povățuitori și în cele politice al sâtenilor*.
Pentru acest scop însă e necesar în primul
rînd să fie ei lămuriți asupra chestiilor po-
litice dela ordinea zilei. De unde să fie însă
ei luminați, când nu citesc, nu au bibliotecă
în sat, nu au abonate ziare?... Dacă ar fi
să întocmim adică o statistică a cititorilor
de foi române, s'ar da un atestat de mare
sărăcie spirituală a preoților și învățătorilor
nostri. Căci nu credem să fie jumătate între
ei cari citesc. Și mai puțin este apoi nu-
merul acelor, cari își iau osteneală să umble
printre țeranii și să-i îndemne cu stăruință
să aboneze ziare... Cei dela Zarand la tot
casul nu citesc foi, căci dacă ar citi, ar fi
aflat cu ce scop se face înscrierea care l-a
revoltat, și astfel în loc să facă tărăboiu, s'ar
fi bucurat, în loc să oprească înscrierea, ar
fi alergat ei, de bună voie, a se înscrie.

Lipsa științei de carte și desorientarea
în ale vieții publice sunt ambele cauze

acestor rînduri își aduce aminte, de pildă,
cum într-o comună fruntașă notarul (român
de altfel și om de treabă) a vrut să înscrie
pe sâtenii cari au vite frumoase pentru a
participa la o expoziție de vite. Preotul,
care trăia în dușmănie cu notarul, a scos
însă vestea că «notarul scrie vitele pentru
a pune dare»... Urmarea a fost că sâtenii
au ascuns vitele mai frumoase și numai
atunci s'au desmelicit când au văzut pre-
miindu-se vite mai slabe chiar de cât cele
ascunse...

Ce ideile a trebuit să-și facă însă po-
porul de preotul său (care de altfel era chiar
protopop), lăsăm să judece cititorii.

Pentru a mai sălta deci și noi puțin,
e necesar să *instruim poporul*. Preoții și
învățătorii să-l țină în serbători predici și
conferențe asupra tuturor chestiilor impor-
tante, să-l lămurească îndeosebi asupra drep-
turilor și datorințelor cetățenești. Numai așa
poporul se va ști păzi de apostolii falși și
de toți șarlatanii cari vor să-l speculeze
credulitatea.

Intru a se ajunge însă scopul acesta,
e necesar ca preoții și învățătorii să fie în-
formați despre toate. Să citească deci domni
preoți și învățători, să aboneze ziare și re-
viste, să cultive și în popor gustul de cetit.
Pentru-că deși azi avem de două ori detrei
ori atâția cititori câți erau nainte cu zece ani
de pildă, nu e mai puțin adevărat, că dacă
ar citi cel puțin jumătate din câți știu
carte, și mai ales dacă ar citi *toți* preoții și
învățătorii, ziarele noastre ar trebui să aibă
de două ori de trei ori mai mulți cititori de
cât au. Durere însă, nu toți preoții și înv-
țătorii își înțeleg misiunea în privința asta,
ba ni-s'a dat prilej să auzim că e mai greu
de condus țeranul care citește... E greu de

condus însă numai cel-ce citește fără a i-se
lămuri ce citește, și la tot cazul necaz mare
e cu cei absolut incultii.

Să înțeleagă odată preoțimea și învăță-
torimea noastră că misiunea numai așa și-o
îndeplinește, dacă și înafară de biserică și
școală caută să fie lumina lumii și sarea
pământului... Ear întru îndeplinirea acestei
sarcini să considere presa ca cel mai bun
ajutor.

Numai așa nu se vor mai putea repeta
între Români casuri ca cel dela Zarand.

Moment istoric am numit, pentru poli-
tica Ungurilor, împăcarea lor din Jouia trecută.
Ș'am zis atunci, ca multe am putea învăța și
noi, Români, dela ei. Îndeosebi cum *să ne căl-
căm pe inimă* când vorba este de interesele su-
perioare naționale.

Organul român brașovean (în numărul său
dela 18 Martie) zice că nu vede nici un mo-
ment istoric în asta. Credem. Și prin urmare
n ci nu va trage învățăturile ce noi am zis, că

*„să ne căl-
căm pe inimă”* dacă noi am fi scris că e
„comedie politică” ce a făcut Tisza și Thaly,
confrății brașoveni ar fi scris că e „act de înaltă
politică”...

Să nu polemizăm însă, ci vrem să atragem
atenția asupra unui singur lucru: Când s'a dis-
cutat la clubul kossuthist scena dintre Thaly și
Tisza, făcându-i-se lui Thaly ovațiuni, Rátkay,
unul dintre cei mai mari Unguri și poet șovin-
nist, a zis între altele:

„Ș'am dat, mai presus de toate *național-
taților* o dovadă, că atunci când prin forța im-
prejurărilor și a faptelor omenesti țeara și nea-
mul a ajuns la grea cumpănă, știm *să ne căl-
căm pe inimă și să fim toți una!*...”

Ni-o spun ei singuri că *împăcarea asta ne
vizează și pe noi, naționalitațile*, și totuși noi să
nu înțelegem?

Serisoare din București.

— Corespondența particulară a „Tribunei”. —

— 17 Martie n.

*Situația guvernului Sturdza. — O campa-
nie urâtă.*

Discuția urmată la Senat în jurul pro-
iectului de lege privitor la *organizarea sa-
telor*, a dat o dovadă despre cohesiunea
ce există în sinul partidului liberal. Mini-
stri între dînșii, precum și partizanii, se în-
țeleg perfect și un singur dor îi animează
pe toți: să înzestreze țeara cu legi folosi-
toare. Cea pe care a desbătut-o Senatul și
pe când vor apare aceste șire desigur va
fi primit-o și pe articole, este o reformă
mare și însemnată, care era dorită de mult
și e menită să ridice satele din starea de
plâns în care erau cele mai multe. Înde-
osebi în ceea-ce privește administrația și
starea sanitară. Cu drept cuvânt primul-
ministru Sturdza a zis: Ori facem această

reforma făgăduită, ori ne ducem dela putere!... Numai așa vrea să stea adică la putere dl Sturdza dacă partidul îi dă tot concursul pentru a înzestra țeara cu legi folositoare.

Ceea-ce face senzație în țeară acum este campania antidinastică a două ziare conservatoare: „Țeara“ și „Acțiunea“.

În ce ton se face campania asta, se poate judeca și din următoarele scrise ale „Acțiunii“:

„Anul trecut, prin Maiu și Iunie, se încinsese groasnic lupta. Chiar liberalii nu mai sperau într-o rămânere la putere.

„Dar tocmai când siguranța era mai deplină, se încheie armistițiul. Se încheie armistițiul nu între conservatori și liberali, ci între conservatori și Rege.

„Regele cere repaus pe vacanță și promite a vă da puterea în toamnă“.

„A trecut toamna și Regele nu și-a ținut cuvântul. Vrea ca tot liberalii să voteze budgetul. După asta, la sigur, dl Cantacuzino va fi chemat să formeze cabinetul. Să trece și budgetul și puterea tot nu vine. Dl Take Ionescu anunță în Camera o interpelare în chestia fraudelor. Regele cere eiar armistițiu. Interpelarea nu s'a ținut nici până astăzi, și nu se va ține. Probabil că au fost noi promisiuni vagi și fără nici un angajament serios...“

„Conservatorii trebuie să se convingă că Regele de bunăvoie nu-l va aduce la putere Conservatorii — dacă vor puterea — trebuie s'o ia dela Rege, prin forță și voiața poporului. Mișcarea violentă trebuie începută de acum. Eiar desarmare să nu înceapă decât atunci când victoria va fi deplină“.

Se înțelege că articole cași acestea au adus în mare strâmtoare pe fruntașii partidului conservator (cantacuzinist), cum sunt G. Cantacuzino, șeful partidului, apoi general Manu, Take Ionescu și ceilalți. Ei au și publicat prin „Conservatorul“ și „La Roumanie“ comunicate în care spun că ce apar în alte ziare, nu-l poate angaja nici iau răspundere, fiind singure susmintitele două ziare organe autorizate ale partidului.

La rândul lor, ziarele liberale arată însă că director al ziarului „Acțiunea“ este Victor Ionescu, frate alui Take Ionescu, eiar „Țeara“ o conduce Papamihalopol, director al ziarului „Roumanie“. Acuză deci cu bisantinism pe șefii conservatori.

Tot așa zice și „Epoca“, organ al junimiștilor.

Eată ce scrie anume organul domnului Carp:

„Era de prevăzut că șefii grupărei cantacuziniste vor desavua în mod solemn campania de insulte la adresa Regelui întreprinsă de ziarele „Țeara“ și „Acțiunea“.

Domnii cantacuzinisti se lapădă de atacurile numitelor gazete, spunând că numai ceea-ce se scrie în „Conservatorul“ și „La Roumanie“ angajează partidul.

Sistemul acesta de a eși din încurcătură îl cunoaștem.

Când „Țeara“ și „Acțiunea“ se apucă să ocărăscă Coroana, este singur că aceasta e lozinka șefilor.

Aceste ziare sunt inspirate și patronate de fruntașii februaristi; eiar „Țeara“, e condusă de aceeași persoană căreia îi aparține și „La Roumanie“.

Orî-cine înțelege că dacă dl Cantacuzino, dl Lahovari, dl general Manu sau dl Take Ionescu ar fi spus pomenitelor ziare să înceteze campania de insulte, campania ar fi încetat.

Acest cuvânt însă n'a fost roșit, campania continuă cu consimțământul tacit al șefului și conducătorilor grupărei februariste.

Comunicatul din „La Roumanie“ și „Conservatorul“ nu e serios, și este încă o dovadă de duplicitatea acelei grupări care n'are curajul opiniilor sale“.

Votarea indemnizării.

— Ședința dela 18 c. a Dietei. —

Cu ziua de azi țeara a ieșit din starea de exlex în care era până acum: Dieta în ședința de Vineri a votat adică guvernului indemnizare pe 6 luni. Curînd se va începe apoi desbaterea proiectului de budget pe anul 1904—5, care se va vota și el fără multe greutate.

În ședința de Vineri din partea opoziției au vorbit contele Apponyi, Lovász, Holló și Okolicsányi. Toți trei au combătut guvernul; după ei a vorbit Tisza, arătînd necesitatea urgentă de a se vota proiectul.

Majoritatea l'a și votat în mijlocul unor mari ovațiuni făcute la adresa primului ministru.

Blăstămății administrative.

În ziarul „Házánk“ apare sub titlul „A délvidek veszedelme“ deja de mai mult de o săptămână o serie de articoli, în care se scot la iveală adevăratele motive ale turburărilor din Banat.

În numărul de Mercuri arată apoi numitul ziar în al 8. capitol intitulat „A közigazgatásrol“, nuditatea administrațiunii din Banat în toată splendoarea, ilustrîndu-o cu câte-va casuri, care dovedesc, că agitatorilor în chipul acesta nu li-a fost greu a face propagandă printre popor prin aștarea urei acestuia contra organelor politice și de altcum urgisite. Este destul de trist, că diferiți oficiali administrativi foarte superficial își implinesc datoria, ori nici de-cum. Numai despre câți-va, un număr foarte disperent se poate zice, că corespund adevăratelor chemări. Sunt notari, pretori, cari ca burocrati sunt neexceptionabili, dar asta înca nu va să zică, că totodată sunt și apți pentru a ține la loca acea legătură strînsă,

care să lege pe singuraticii cetățeni de sub oblăduirea lor de întregul organism de stat.

Dar nu sporim multă vorbă, ci lăsăm să urmeze aci după „Házánk“ unele casuri de administrație strălucită.

Ceea-ce voim să narăm, s'a întâmplat în o comună sârbă a cercului Antalfalva. Dl notar avînd merge într-o comună îndepărtată a trimis la un țaran, care în ziua aceea avea să îndeplinească serviciul de căraș, să vină cu trăsura la timpul fixat la comună. Țăranul nostru om în stare bună, prinde căi mai de valoare la trăsura și să duce la comună. Aici notarul îi spune că abia peste 2 ore poate pleca. Astfel cărașul merse earăși acasă, nevoind să aștepte cu căi afară în frig. După 2 ore trimite pe fiul său la comună; notarul însă eiar nu poate pleca decât numai după prânz. Dar domnul notar nici după prânz nu poate merge, căci are ceva lucru, să vină trăsura la 4 ore. Țăranul natural n'a văzut în întreagă procedura notarului decât șicană. În amărăciuna sa țăranul s'a che-fuit nițel, așa că trimițînd acum notarul la el să vină cu trăsura, a declarat că acum nu este el dispus să meargă, de oare-ce cu căi lui sperioși nu poate călători noaptea să se nefericească. Măne-zi însă merge bucuos. Și care a fost urmarea? Că omul nostru a fost pedepsit de oficiul pretorial cu 100 fl. pentru neîmplinirea datorinței, obligîndu-l a restitui notarului și 12 fl. spese avute cu altă trăsură.

Alt cas. În cancelaria pretorelui intră un țăran sârb.

— Măria ta... începu să rostească, când solgăbirul să resti cătră el:

— Afară, azi nu e zi de judecată!

— Dar sărut mâna, Măria ta...

— Cară-te că de nu te arunc eu!

Văzînd omul că are de a face cu un maniac, eși afară și bătu la altă ușă, la ușa protopretorelui. Poate va fi acolo mai ușor! Dar s'a înșelat. Omul eși afară în coridor și stă pe gânduri, ce să înceapă.

Asta s'a întâmplat nota bene la vederea și auzul exmisului din centru în cauza unei investigațiuni. Este foarte probabil, că dacă nu era acesta, bietul țaran căpăta și căe-va palme pentru-că a îndrăsnit să vină la Măria dl solgăbirău, când nu e zi de pără. Căci trebuie să știm, că la oficiul protopretorelui pe săptămîna sunt 2 zile anumite, când poți merge cu pira. În modul acesta s'a îndurat de țăran exmisul investigator, ascultându-l plînsorea. Atunci a eșit la iveală că omul nici n'a venit cu pira cale de 20 klm., ci după o scrisoare, cu care măne-zi avea să se presinte la autoritățile militare.

Un alt cas. Socialiștii din Toracul mic și mare au făcut an la seceriș grevă, care împrejurare a dat ansă și la mari tulburări. Turbulenții s'au adunat naintea casei comunale unde au luat o așa ținută amenințătoare, încât notarul a fost silit să ceară ajutor dela pretură. Protopretorul când auzi că ce e în comuna Torac, numai decât încalcă calul și o luă singur în spre comuna cu pricina. Abia a putut străbate prin rîndurile dese ale tumultuanților. Sărînd de pe cal jos, începu să liniștească poporul cu cuvintele:

— Ce vreți gunoaelor? Cărați-vă d'aci că ast: și asta... dar n'a putut continua, de oare-ce căti-va dintre popor și de altcum iritat, îl înhațară și îl pipăiră pela coaste, încât tot vînat și verde îl făcură. Nu știu cum, reuși să fugă. Măne zi s'a umplut comuna cu miliție, pornind și severă cercetare contra „criminalilor“ pentru vătămarea corporală comisă contra protopretorelui. Dar procuratura, și asta e momentul cel mai interesant în întreaga afacere — a lăsat să cadă acusa, așa că celor-ce au înblățit nițel pe dl solgăbirău, nu li-s'a întâmplat nimic.

Un al patrulea cas. În comuna Begaszent-György s'a fost arangiat în carnevalul acesta cu permisiunea antistei comunale un bal de copii. Toți părinții au luat parte cu familiile lor și cu băieții lor mai mărișori. — Prințînd domnii fibirău dela Becicherecul mare veste de întîmplarea asta, numai decât cită la sine pe 24 părinți... delictul cu tot: copii. După primirea citațiunii măne-zi pleacă 24 părinți cu 24 copii la pretură la judecată! Aici protopretorele îi pedepsește separat cu câte o coroană pentru încălcare de lege, de oare-ce minorilor nu le este ertat să meargă la crăsmă!

Eată 4 casuri numai, de tratare umană. Eată cum din organele administrative se face parodie în atingere cu poporul. Atunci nu este mirare dacă poporul la urmă, secăt până la sânge, de atîta bașibozucie, nedreptate și batjocură, își perde îndelungă răbdarea și se revoltă. Mai poate fi vorba aci de vr'o scuză ori măcar vre-o împrejurare atenuantă pentru organele administrative. De fel nu! După cele petrecute prin Banat și după cele-ce se vor mai petrece, nu putem să condamnăm îndestul și să înfierăm o atare administrațiune, ce întrece și pe cea turcească.

Știri din Zarand.

Privitor la starea din Zarand se scrie că spiritele s'au mai moleomit. Aceasta însă numai după-ce țărani înregimentați în partidul socialist au cerut întăiu lămuriri dela Budapesta, ș'anume dela jidovii din jurul ziarului „Szabad Szó“... Până atunci cei mai mulți n'au voit să lase în casele lor pe scriitorul notarului, nici n'au vrut să creadă notarului Zacharias, un tip cunoscut de altfel între notarii din comitatul Aradului.

Când fibirul Csukay i-a întrebat de ce nu vor să lase pe notar să-l înscrie, au răspuns:

— Noi nu ne dăm votul!

E caracteristic aceasta. Și mai ales este un semn că poporul a fost neglijat total, când el la zile de grea cumpănă nu cere informații dela învățător și preot, ci preferă pe Jidovii din Budapesta.

Trist.

Fie aceasta un indemn pentru toți preoții și învățătorii, cari să-și țină de sfîntă datorință a lumina poporul asupra afacerilor obștești.

Listele electorale.

Pentru revizuirea, îndreptarea și completarea listelor electorale din comitatul Aradului s'au numit comisii în fiecare cerc. Eată cum sunt compuse aceste comisii

A.) Cercul Pecica.

I. subcerc: president: Povázsay Soma, membrii: Momák Floris, Mezey Andor, suplent: Oláh Árpád.

II. subcerc: Cselkó Árpád, membrii: Vaja Antal și Szerény Sándor, president: Zacharias Árpád.

B.) Cercul Radnea.

I. subcerc: president: Sármezey Akos, membrii: Lonc Rezső, Bildhauer Béla, suplent: Tabajdi Gyula.

II. subcerc: president: Seidner Bernat, membrii: Knauer József, Seidner Miklos, suplent: Bárdy Kálmán.

C.) Șiria.

I. sub-cerc: president: Nagy József, membrii: Kunc Jakab și Bufta Nicolae: suplent: Gerbha Augustin.

II. subcerc: president: Rakusán Károly, membrii: Török Gábor, Szente Mór; suplenti: Mesterházy Kálmán, Gregus József.

D.) Cercul Sânt-Anna

I. subcerc: president: Vásárhelyi József, membrii: Fikker József, Baross László, suplent: ifj. Wittmann Antal.

II. subcerc: president: ifj. Kintzig János, membrii: Mandl Antal, Török Géza, suplent: Vasócy Ferenc.

E.) Chisineu.

I. subcerc: president: Králitz Gyula, membrii: Méhes Gáspár, Hollóssy Kálmán, suplent: Ardelean János.

II. subcerc: president: Verler Péter, membrii: ifj. Csiky János, Czárán János, suplent: Olasz Lajos

F.) Boroș-Ineu.

I. subcerc: president: Barkassy Kálmán, membrii: Gálík Mátyás, Kerton Aladár, suplent: Magyary Mihály.

II. subcerc: presid.: Nagy Antal, membrii: Mauró József, Barkó Mátyás, suplent: Strasser Péter.

III. subcerc: president: Rázel István, membrii: Baumgarten János, Török Gyula, suplent: Kurta Demeter.

G.) Iosășel.

I. subcerc: presid.: Almay Olivér, membrii: Öry Sándor, Boros Lajos, suplent: Szimsky Iván.

II. subcerc: presid.: Román István dr. membrii: Stéger Vendel, Grozeszku Sándor, suplent: Rob Miklós.

E revoltător că *nu e nicăieri un singur Român* (afară de 2—3 notari, cari ori cât de onorabili ar fi, dar nu se pot expune). Fișpanul și vicișpanul cu adevărat își bat joc de noi. Trebuie să le răsplătim însă.

Fruntașii români să-și facă chestie de înaltă datorință către neam interesându-se de alegătorii români: *pe cei lăsați afară să-i înscrie* și peste tot, să grijească de felul cum lucrează comisiile acestea.

Știri locale.

Podurile de fier. La primăria din Arad a sosit decizia ce a dat ministrul de lucrări publice în privința construirii peste Murș a două poduri de fier. Ministrul a aprobat planul ce i-s'a înaintat, și ast-fel rămâne ca orașul să ia acum decizie: când începe construirea podurilor și unde se vor face aceste poduri.

După socoteli aproximative ambele poduri ar costa 600.000 coroane. Intrebarea

este numai dacă se și rentează facerea podurilor, dintre cari unul s'ar face la capătul strazii Eötvös și ar duce în cetate, ear altul ar lega orașul Arad cu satul Aradul nou.

În curând primăria va decide definitiv.

Procese. În urma polemicii din zilele trecute. Müller Károly, director al ziarului »Függetlenség« declară că a dat în judecată, pentru ofensă, pe Schröder Béla, prim-redactorul lui »Arad és Vidéke.«

Banchet. Luni seara cei dela stăpânire vor serba printr'un banchet aniversarea de când comitatul Aradului are fericirea să fie cărmuit de Urban Iván.

DIN ROMÂNIA.

— **Academia Română.** Vineri 5/18 Martie curent la ora 1 p. m. Academia Română a ținut ședință publică în localul său 135, calea Victoriei.

S'au făcut următoarele comunicări:

D. I. **Bianu:** O veche episcopie necunoscută în Țara Românească

D. general **C. I. Brătianu:** Însemnătatea istoriei naționale din punctul de vedere militar.

Studentimea sârbo-bulgară la Sofia.

Studentimea sârbo-bulgară s'a intrunit la Sofia în vederea unei conlucrări amicale pentru federațiunea balcanică. Dar, după-cum am prevăzut cu altă ocazie, rezultatul a fost nul, căci nici o consecință practică și pipăibilă n'a rezultat. Ceea-ce susțineam noi, cum că Bulgaria oficială va căuta să zădărnicească ori-ce încercare de a se pune la cale s'a realizat.

fi fost absurd lucru din partea Bulgariei, care este în tratative cu Turcia, să fi atătat focul ostilităților pe cale publică și fațișă. Căci, în definitiv, aceasta ar fi fost impresia dacă manifestațiunile studentilor erau lăsate în voia lor.

Dar Bulgaria, care se ferește de foc acum, nu numai că nu s'a lăsat să fie surprinsă de curent ori de entuziasmul publicului, ci încă a luat măsuri prealabile ca întrunirea studentilor să nu aibă nici un caracter cât de puțin ofensiv. În scopul acesta, discursurile celor doi profesori despre cari s'a vorbit, au fost interzise de teamă ca nu cumva vre-un lapsus linguae să fie spus mai mult decât ar fi trebuit, sau să fie atătat fanatismul poporului care și fără discursuri e destul de pronunțat și de explosibil în principatul vecin.

Rățiunea era cu atât mai puternică ca să se procedeze cum s'a procedat, cu cât tema conferințelor era o temă foarte delicată, foarte gingașă, fiind vorba despre autonomia Macedoniei și punerea bazelor unei confederațiuni balcanice. În sfârșit, guvernul a procedat cu băgare de seamă, ear discuțiunile între studenți au rămas fără nici un ecou în masele poporului, niște discuțiuni de un caracter mai mult academic de cât politic. Acestea din puct de vedere al procedurii Bulgariei pe față. Aparențele acestea, însă, precum și tratativele cu care este însărcinat d. Nacievici la Constantinopol, nu trebuie cătuși de puțin să înșele pe cei cari urmăresc fazele și importanța evenimentelor.

Căci, după-cum am spus-o, dacă Bulgaria pare a fi astăzi așa de conciliantă, cauza trebuie căutată în imposibilitatea unei acțiuni anti-otomane mai mult de cât în intențiile ei binevoitoare. Cât timp, însă, Bulgaria va fi în așa zisele tratative, nu va înceta un singur moment să se pregătească. Și o dovadă foarte bună despre ceea-ce susținem este și faptul că pe lângă sporirea efectivului, a bugetului milităresc, etc., o

comisiune a fost trimisă acum în Franca și una în Germania pentru a-și procura tunuri cu tir repede de cea mai bună calitate. Ba încă nici marina nu pare că va fi neglijată — dacă și Bulgaria poate avea o marină proprie zisă — și în privința aceasta se lucrează ca să se obție un budget pentru întărirea ei. Un ideal politic mare le suride vecinie Bulgarilor; așa dar și poporul acesta este un popor care nu-și pierde iluzia nici pe marginea prăpastiei.

Telegrame.

Londra, 18 Martie. Marinarii norvegieni, cari au fost martori oculari la ultima asediare a Port-Arthurului, povestesc următoarele: O granată a căzut pe vaporul »Retvizan« și a omorât 17 oameni, ofițeri și marinari. Bombardarea a cauzat mari daune mai ales în orașul cel nou, unde bombe au pustiit aproape toate prăvăliile și magazinele. Abia au mai rămas vr'o două case. Artileria Japonezilor a fost minunată de exactă. O bombă a căzut între niște oameni curioși, cari priveau lupta și se credeau în siguranță; dintr'această grupă au fost uciși douăzeci și cinci. D'odată s'a întâmplat o explozie teribilă: probabil, că a făcut explozie arsenalul, dar autoritățile n'au permis să se dea informațiuni. *Incrucișătorul »Diana« s'a scufundat cu cei optzeci de oameni, cari erau pe el.* A doua zi după bombardare au plecat din port 5 vapoare rusești pentru a face recunoaștere; adică s'a răspândit știrea, că s'apropie 25 de vapoare japoneze, cari vor nimici total orașul și fortul. Această veste a produs o mare panică pretutindeni.

îndreptat mult. Autoritățile confiscă toate proviziile și împartesc așa porțiuni mici, încât populația începe să fie neîndestulită. Comandantul a dat ordinul, ca să se facă economie cu granatele, căci pe lângă toate urgențările lui Makarov, tot n'au sosit încă muniții noi.

St.-Petersburg, 18 Martie. În Varșovia s'a răspândit vestea, că Rușii ar fi predat Port-Arthurul Japonezilor. Această știre a produs o adevărată panică și publicul a năvălit la bănci să-și scoată banii depuși.

Rechemarea admirailor. *St.-Petersburg, 18 Martie.* Contra admiralul Mulas, vice șeful statului major al flotei din oceanul Pacific, și subadmiralul Stark, comandantul flotei pacifice, au fost chemați din cauză de boală prin un ordin dela Țarul. În realitate însă pentru-că Țarul nu e mulțumit de ce au făcut în Port-Arthur.

Mareșalul Kuropatkin înaintea plecării a zis, că simte, că ochii întregii Rusii sunt ațintiți spre el, dar *nu poate promite, că va sfârși războiul din Ost cu glorie în scurt timp.* Nimeni să nu se mire deci, dacă la început nu vor veni știri despre învingeri. Imprejurările extra-ordinare și distanța enormă cer multă răbdare. Despre una însă e convins: va curăți pentru totdeauna Coreea de Japonezi.

Petersburg, 19 Martie. Știri primite din Niucivang anunță că acolo domnește mare panică din cauza temerii unei noi bombardări a Japonezilor.

D'asemeni se anunță din Port-Arthur că acolo pe fiecare oră se așteaptă un no alt cu iei. pe- La din

Asentările în comitatul Aradului.

Asentările în comitatul Aradului se vor face după cum urmează.

În **Arad** (oras) în zilele de 26, 27, 28, 29 și 30 Martie.

Chișineu în 20, 21, 22, 23 și 24 c.

Hălmagiu în 25, 26 și 28 c.

Aletea în 28 și 30 Martie și 5 și 6 Aprilie.

Siria în 7, 8, 9 și 13 Aprilie.

Ternova (Pancota) 14, 15 și 16 Aprilie.

Boroș-Ineu în 17, 18, 19 și 20 Aprilie.

Boroș-Sbeș în 21, 22, 23 și 24 Aprilie.

Radna în 26, 27, 28, 29 și 30 Aprilie.

Pectca în 21, 22, 23 și 25 Aprilie.

E caracteristic pentru stările din comitat, că nici un român nu este trimis de stăpânire să prezideze asentarea, ci în toate părțile tot numai Unguri conduc actul de recrutare, parcă nu Românii ar forma majoritatea imensă a locuitorilor acestui comitat.

Din străinătate.

Macedonia. Agentul civil de control Austro-Ungar în Macedonia Müller s'a prezentat la Curte cu ocaziunea plecării sale în concediu.

Comentariile unui ziar străin că acest concediu ar fi motivat de întârzierea executării reformelor, sunt neîntemeiate. Concediul d-lui Müller are de scop pur și simplu ca agentul să-și aducă familia. Pe altă parte, agentul rus dl Demerik a rămas la postul său.

Acțiunea agenților civili de control face progrese satisfăcătoare. Câte-va puncte din programul reformelor au fost deja executate: de exemplu suspendarea plății impozitelor, punerea în libertate a multor suspecți pentru motive politice, asanarea orașelor, etc. De gătite și altele.

Chestiunea gendarmeriei a fost regulată de ambasadele rusă și austro-ungară. Se vor mai pune în execuțiune și alte puncte din programul reformelor.

Răsboiul ruso-japonez.

Știri sosite din străinătate prin poșta.

Un martor ocular de pe vremea întâiului atac asupra escadrei rusești la Port-Arthur scrie în „National Zeitung“ din Berlin că din ofițerii de marină erau în concediu pe noapte, în vizite la doamna Stark etc. Ofițerii s'au întors pe vase după plecarea Japonezilor. Noroc că Japonezii s'au mulțumit să torpileze trei din vasele cele mai bune: căci ar fi putut nimici toată escadra. Ba părerea e că ar fi putut lua Port-Arthurul debarcând câte-va mii de oameni; în nici o baterie nu erau muniții împărțite, posturile erau fără cartușe.

Escadra japoneză apăra pe torpilorii. Apoi s'a așezat lângă Liaotiesan și a bombardat interiorul portului timp de 4 ceasuri. Bombardarea a făcut mari stricăciuni. Bateriile rusești au răspuns, dar nici un vas de ale japonezilor n'a fost avariat. Un încrucișător s'a dus la Talien-van (Dalny) și a bombardat fortul San Hantao, stricând mai multe clădiri. Incrucișătorul „Takazago“ și torpilorul „Chiliaia“ au cercetat coasta apuseană a peninsulei (Kvang), dar n'a văzut de loc dușmanul. Un vânător de torpiloare rus, care fusese avariat la al treilea atac al nostru, s'a scufundat. Numai un catarg se mai vede din apă. La 2 am încetat focul și ne-am retras, scrie comandantul japonez.

Japonezii în Coreea. Situația e acum următoarea:

Japonezii vor avea o armată însemnată în Coreea peste trei săptămâni cel mult, cuprinzându-se în număr și cei 30.000 de oameni deja debarcați la Chemulpo.

Acolo în fie-care zi e un haos îngrozitor. Cheiurile portului sunt pline de mai bine de 200.000 tone de mărfuri, obiecte de echipament, afete de tunuri, chesoane, pachete de munițiuni și hamuri.

Dar în această grămadă brațe nenumărate pun ordine. Pe fie-care zi trupe sunt îndreptate spre Seul, de unde pornesc mai înainte spre Nord împărțiți în cete de câte-va sute de oameni. Toată regiunea, la Nord de Seul este ast-fel plină de pileuri armate care înaintază spre Ping-lang. Anilor japoneze; comandantul ei este maiorul-general Kigoși. Se dreg zidurile ei întărite.

Debarcarea, pe de altă parte, va începe curând și la Gen-san, unde s'au luat toate dispozițiile pentru aceasta.

O garnisoană permanentă de 6000 oameni s'a stabilit deja la Seul, construcția nouilor taberi este aproape gata de isprăvit la Seul precum

și la Mazampo, Fusan, Gensan, Moepo și în Nordul Coreei spre Ping-lang.

Planul actual al Japonezilor consistă evident a grămădi o armată puternică împrejurul lui Ping-lang și a aștepta acolo cât-va vreme un atac al Rușilor. Neîntâmplându-se aceasta, o mișcare înainte se va începe iarăși. Este asemenea cu puțință ca o coloană de cooperațiune să fie debarcată la Gen-San ca să opereze pe țărmuri și să ajungă în momentul hotărât la Vladivostok.

Porturile coreene dela Nord vor fi curățite de gheturi peste o săptămână; atunci probabil grosul armatei japoneze va fi debarcat la Chinnampo.

Un act de eroism. Un raport al amiralului Macaroff adresat ministrului marinei semnalează că pe când cu atacul escadrei japoneze de către torpiloare rusești la 11 Martie st. n., comandantul Karțov după torpilorul „Vlastly“, s'a încununat de glorie.

Prin marele său curaj și prin sângele rece a cufundat un torpilor japonez chiar din mijlocul escadrei inimice și a aruncat, cu deplin succes, două torpile asupra Incrucișătorului cuirasat japonez „Takasajo“, cufundat și acesta acum.

Comandantul Karțov și-a întors apoi bătăliul său teafăr și nevătămat în port. Ofițerul acesta e fiul consulului general al Rusiei la Paris.

„Vorwärts“ află din Rusia că armata e lipsită de totul: la frig de 30° sub zero, vagoanele sunt neîncălzite. Nu li se dă hrană, așa că pradă restaurantele gărilor și chiar satele vecine chiar în Rusia europeană; în gubernia Tambov, etc. Se poate închipui ce trebuie să fie în Asia.

— La 14 Martie st. n. s'a publicat oprirea exportului de cai. În cartierul general rus vor fi ofițeri americani.

— Din Tokio și Tientsin se vestește căderea Port-Arthurului. (Din Londra 14 Martie. Die Zeit). Depeși din Beola arată, că după părerea experților, dacă Port-Arthur a suferit așa cum s'a depeșat, apoi nu poate ține mai mult de cât până la sfârșitul săptămânii. — După alungarea rușofililor din Seul, e liniște. — O știre din Niu-civang spune că la 8 Martie st. n. încă nu erau Japonezii la Feng-vang-ciang.

— „Die Zeit“ recunoaște că Port-Arthur n'a căzut și adaogă că Rușii au acuma a se lupta mai mult cu greutatea climei etc. de cât cu Japonezii.

Numai lipsa de ale hranei împiedecă pe Ruși a lua ofensiva.

— Generalul von der Goltz a zis: „Un război mare poate, într'un timp nu tocmă depăși aduce o schimbare însemnată pentru viitorul Germaniei“. Deci vorbește de un război nu al Germaniei cum rău interpretează unii.

EMINESCU ȘI GENERAȚIUNEA DE ASTAZI.

Cu prilegiul unei cărți nouă

E un lucru hotărât astăzi că fie-care generație, fiecare „rind de oameni“, cum se zicea odată și înscris și se zice astăzi numai în graiul neprefăcut al tărânilor; vedea altfel lumea, judeca altfel, în problemele de căpetenie ca și în lucrurile mici, și are, pentru oameni și natură, o simțire deosebită. Logica de evoluție ce se află în orice proces de cultură și felul particular în care generațiile se pregătesc pentru viață, cer această neconțință prefacere.

Faima ca și felul de înțelegere a unui scriitor cresc sau descresc și se preschimbă în această frământare de idei și sentimente nouă a unor mulțimi omenești înalte. Măruntelile articole de modă intelectuale pierd ori-ce căutare și fabricanții lor își ineacă într'un faliment definitiv, reputația. Operele mari și trainice pot să aibă o eclipsă, o întunecare, ce corespunde cu o incertitudine sau o oprire în mersul civilizației naționale, dar lumina lor călăuzitoare tot învinge la sfârșit. Suferitele ved și se desvoaltă la această lumină, dar într'un timp se deosebesc unele linii în focarul binefăcător și i se dau unele explicații iar în timpurile ce urmează, altele. Bogăția lui pare că nu poate fi cuprinsă deodată, și se desfac părți pantru a fi înțelese. Iar începutul a răsărit, iar veghetorul întârziat ce scrie slove mici la raza roșie a lămpii se simte îndemnat a coborî perdelele ca să împiedece intrarea crudă a luminii albe, care-l tulbură. Peste câte-

va clipe însă, lumea întreagă va cânta imnuri de recunoștință astrului triumfător.

Ce vicisitudini și în soarta reputației și tălmăcirii lui Eminescu!

Acum treizeci de ani „Convorbirile literare“, pe atunci o foaie din lași, o foaie revoluționară în materie de limbă, de orientare culturală și de prețuirea trecutului și prezentului literar, tipăreau din când în când, în paginile lor lungărețe, poezii de M. Eminescu. Un nume simplu, *schlicht*, supt rinduri earăși simple populare se poate zice, în care se exprimau toate adâncurile tragice și toată gingășia de colorii superficiale ale sentimentelor, toată înțelepciunea unei minți cu experiență largă și nenorocită, toată bogăția unui spirit de o vastă și felurită cultură, toată noutatea strălucitoare a unui gând deprins a străbate până la capăt, neînfruntat și neînfricoșat. Așa cum vorbea el, în ritmuri de o muzică îmbătătoare și tainică, ori cine dintre cei umili putea să se mângăie și să se îndemne, să învețe și să fie mai bun: rostul armonios al lumilor găsisese încă un glas omenesc prin care să se învedereze, într'un cât e îngăduit aceasta.

Și în ce stătea mulțămita față de acela care n'o cerea, care, într'o mișcare de mândrie, se făcea a o respinge chiar, dar care s'ar fi încălzit de sigur, de dinaș?

Cei de aproape, membrii „Junimii“ — afară de unul singur — găseau că înărlul sărac, care părea străin în mijlocul lor și a cărui prietenie cu Creangă era legată mai mult prin păharul cu vin și prin gluma rustică, — are ceva talent, dar că nu e încă stăpîn pe un scris limpede și că

păcătuiește în privința limbii și a gustului; ca idei, îl găseau cam înapoiat. Ca oameni cu priință pentru dînsul și pentru literatura românească, acești prieteni de o dată pe săptămână își dădeau osteneală pentru a-l pieptăna stilul, și era oarecum jigniți când îl vedeau că, în loc de a fi recunoscător, se îndărătnicește. Când poeziile apăreau, i se răspundea de la București, — unde unul din corifei era d. Hasdeu, plin de un adînc despreț pentru Eminescu, — prin hohote de ris batjocoritoare. Iar omul trecea înainte, înfășurat în mantia lui de diamant, iscodind neconținut, în cursul zilelor lui singuratece, și aruncând apoi, nepăsător, în urmă aurul uimitor al frumuseții nouă.

Într'o zi nebuni, — de nebunia unei boale urite, de nebunia neamului său fără noroc, de nebunia oboselilor unei munci de gazetar făcută cu prea multă sinceritate, cu prea multă jertfă și cu o uitare așa de desăvîrșită de sine însuși, încât dădea dreptul ori-cui să-l uite. D. Maiorescu făcu atunci să apară un volum de poezii alese ale lui Mihail Eminescu. În toată țara spiritele romantice ale tinerilor de amândouă sexe se entusiasmară pentru poetul nebun: băietanii și băieții își lăsară plete, vorbiră gros, se uită crunt, împărțiră cu scumpătate gânduri tenebroase și sentimente oculte, se prefăcură că au halucinații și porniri bolnăvicioase; ear' pe de altă parte, ei strinseră ceva bani, pentru a avea dreptul să se numere între binefăcătorii poetului, ale cărui versuri le declamau cu atăta admirație pentru sine... însuși.

Dușmanii literari primiră, firește, cu alte sentimente noutatea fatală pentru literatura noastră.

Invetatorul si poporul.

Este lucru evident, ca in ziua de azi cerintele scolare iau dimensiuni tot mai mari, fiindca spiritul timpului pretinde aceasta, si afara de aceasta mai contribuie si *indspirea* legilor de acum.

Indeosebi, in scoalele populare confesionale, sa pune tot mai mare pond pe limba maghiara. Este adevărat, ca invetatura e foarte folositoare, lucru ce nu se poate nega, fie cineva cat de incat de invetat, caci nu ii strica.

Fiind vorba aci de interesele scoalei, sa ne dam puțin samă, ca oare cum? si in ce fel vom putea satisface, acestor cerinte? Răspunsul e foarte simplu, si anume: Poporul sa judece cu mai multa cunoștință de cauza, când vorba este de alegerea vre-unui preot, sau invetator, caci acești doi factori sunt adevărații conducători firești ai lui. In cazul de față este vorba de cel din urmă, adică *invetatorul*. Este lucru in de obște cunoscut, ca poporul in ziua de azi, nu este destul de precaut, când vorba este de vre-o alegere de invetator.

Cunosc nenumărate casuri, când dintre doi concurenți, unul calificat, ear altul fără nici o pregătire, se întâmplă, ca reușește cel nepregătit pentru carieră. Oare de ce? De aceea fiindcă acest din urmă umblă printre oameni cu corupțiuni, seducându-i, promițând sau chiar dând bani, hătură și a., sau pentru-că cel dintău amintit nu vrea să se deosească, tocmai in așa măsură, mergând cu oamenii in birt, și a ciocni cu clondirile birtașilor. In cazul acesta cel calificat cade. Eată o scădere la care cauza este poporul, cel ușor amăgitor. Alt cas. Nu arare-ori am observat, cum dinire doi concurenți, unul are atestatele suficiente, pentru a putea ocupa ori-ce post de invetator, pe când altul nici n'a atins băncile vre-unui seminar, și este ales. Aceasta earăși numai din cauza aceea că cel dintău poate din nefericire, nu are darul de a putea cânta, pe când acesta-lalt are *glas bun*. In cazul acesta poporul nu alege invetator, ci cantor.

Din aceste putem vedea lămurit unele scăderi ce sunt înrădăcinate in poporul nostru. Când este vorba de interesele scoalei, poporul nostru este prea nepăsător. Se vede, că încă nu este in de ajuns influențat de efectul binefăcător, ce il au scoalele. In casurile sus-numite *scoala nu putea face nici cer mai mic pas de progres*. Invetatorul este sufletul scoalei, dela el atarnă totul, *bine sau rău*.

Numai atunci va putea fi vorba de progres in școala poporală, când aceasta va avea conducători la culmea chemării lor, destoinici, și cercați, cari se pună umăr la umăr, lucrând cu zel, și abnegațiune, intru ridicarea noiei generațiuni

In nebulia lui Eminescu ei vedeau ca o constințire a nerecunoașterii lor. Minte incăleită a poetăstrului trebuia să fie cuprinsă odată de acest mare întunec. Unii o spuseră prostie și cinie, alții, mai isteți, dar nu mai puțin bucurioși, nu uitară să adauge de acum înainte la vorbe de laude, ce nu li ieșise din gură până atunci, calificativul injurios de „nenorocire”, care se da cu mândria mili. Acești oameni nu s'au dezmințit nici până astăzi.

Dar o generație nouă de scriitori se ridica. Unii se iviră in zodia lui Eminescu și călcără intru cătva pe urmele lui. Alții scriseră cu totul neatârnat, arătând însă cu ori-ce prilej cultul lor pentru Eminescu și căutând in viața lui norme pentru viața lor artistică, in modul de producție al lui canoane pentru artă. Ei înțeleseră pe Eminescu ca pe un romantic: din voia lui el se despărțise de lume, pe care „artistul” — termin importat, cu nouă teorii estetice, din Franța — are dreptul și datoria de a o desprețui, iar, întemplantor, chiar de a o minți, exploata și înșela. Trăise cu toată demnitatea schivnicului intr'un „turn de fildes”, — „nepăsător și rece”, cum singur s'a zugrăvit. Avea oare care simpatie pentru vremi de tot vechi, compătimire pentru cei de tot sēraci și, acolo, dorise pentru neamul omenesc distrugerea pe care o merită. Scrisese puțin și greu, amestecând blestemul pentru realitate in rugăciunile către Ideal. Un zeu sinistru, tăiat in marmură neagră. Cât rău a făcut această concepție, — nu se poate spune in de ajuns.

Insă iată că ea se dovedește falsă. Se scot la lumină articolele poetului, și se vede că el nu

la un nivel de cultură mai înalt. In acest cas vor putea satisface cerințelor de azi.

Poporul nu să cugetă nici la aceea, că alegând invetator neapt intru nechemarea sa, școala va avea să sufere o mulțime de șicane, din partea *organelor statului*. Drag popor, ești din întunecul in care orbecași, și îmbrățișați cu mai multă căldură armele științei. Observați numai, cum din sinul altor popoară, cresc și ies bărbați, tot cu vederi mai înalte. Lășitatea și nepăsarea sapă la rădăcina fructului dătător de viață.

Am atins aceste scăderi reufăcătoare, înrădăcinate in poporul nostru, numai in liniamente generale, și nu din alt motiv, ci numai din cauză, că boldul meu firesc, mă silește, să le mai reimprospetez publicului cetitor, scoțându-le la evidență.

Inainte de a încheea, voesc să mai amintesc încă o palmă de care sufere poporul nostru și anume: mai are răul obiceiul, că să tocmește cum am zice cu invetătorii, și acela le este mai bun, care le servește cu salar mai puțin fie acesta cât de invetat sau contrarul.

Stând in fața astor-fel de lucruri păgubitoare, se naște întrebarea, ca oare cari ar fi mijloacele de sanare, contra acestor reufăcătoare in in poporul nostru?

N. Hamsea,
inv.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 19 Martie 1904.

— *Știri personale.* P. C. Sa Vicarul V. Mangra a sosit ieri in Arad, de unde ați se va înloarce la reședința sa din Oradea Mare.

— *Stări triste scolare pe — Alföld.* Sub titlul de mai sus «Budapesti Hirlap» scrie: «Scossa Dezső, noul inspector școlar din Csongrád, in sedința de Martie a comisiei permanente congregaționale dând cea dintăi seamă despre starea culturală a comitatului, rezultă că starea aceasta a comitatului *nu este în deplină înflorire*. Resultă din darea de seamă că in comitat au fost 9339 copii datori să umble la asiluri, dar având comitatul numai 15 școli de acestea, 6653 copii n'au fost de loc îngrijiți. Pentru a se executa legea dela 1891 ar mai trebui să se ridice in comitat cel puțin 40 asile de copil. Au

le-a scris pentru pâne, făcându-și ris de cei ce i-o dădeau cu o cumpănă prea mică, și din căldura adevărată a unui suflet ce voia să facă bine, nu știe însuși, nu prietenilor de cafea și berărie, nu membrilor unui cenacul literar, ci neamului întreg, mai presus de clase și mai presus de hotare. Se destăinuiesc scrieri ale lui pierdute prin ziare, se comunică o sumă de caiete, in care se cuprind poesia și prosa pe care nu le-a tipărit. Dar' nici nu le-a distrus, caci el știa bine că sunt in ele diamante care așteaptă numai ceva mai multă tăietură pentru a străluci deplin. Se vzu astfel că Eminescu, marele cetitor, era și un mare comunicativ, un foarte harnic scriitor, și se înțelese că el nu s'a născut beteag in aripile voinții sale de a produce, ci că aceste aripi au fost frințe prin dușmănie, și mai ales prin aceea prietenie neînțelegătoare care le distruge mai sigur.

Un nou Eminescu apără: minte setoasă de a ști, suflet doritor de a se împertăși altora, inimă revărsându-se in bunătate, ochi puternici țintind neconținut idealul.

Și tinerii timpului nou, desmorțiți de beția formulelor misantropice și individualiste, simțind, odată cu puterile unei rase sănătoase, nevoia de a le exercita pentru isbânda unei culturi adevărate, au primit cu bucurie solia cea bună. In lupta lor ei au mai găsit un îndemn in icoana, curățită astăzi de ceață, a celui mai strălucit reprezentant al minții românești creatoare, in timpurile moderne.

(„Sămănătorul”)

N. Iorga.

fost apoi 27.343 copii obligați să umble la școală; dintre aceștia însă 8385 n'au umblat la școală. In mai multe părți mai bine de jumătate dintre copii nu umblă la școală. Astfel la Szentes, reședința comitatului, nu umblă la școală 57%. La Felsőpusztaszer umblă numai 46%. Eslab apoi și rezultatul instrucțiunii, pentru-că dintre 5649 elevi de cl. I numai 148 au trecut clasa II, va să zică 2%. Aceasta este cu atât mai bătător la ochi, cu cât comitatul are școli mult de stat și dintre cei 205 invetatori din comitat 140 sunt de stat.

Maî trebuie oare comentari?

— Strănsă cu ușa, de noi și de frații dela „Libertatea”, gazeta din Brașov încearcă să se apere — atacând!... E și acesta un sistem. Constatăm însă că noi am prins pe cei dela gazeta brașoveană in flagrant delict de perfidie și răutate: au insinuat adică imaculații brașoveni că noi ne am angajat pentru — kossuthiști. Când prin fapte s'a dovedit, chiar la fața locului, in Nădlac, că amicii nostri n'au făcut acolo treaba nici unui partid unguresc, ci au căutat să deștepte sentimentul național și devotamentul pentru partidul național, gazeta brașoveana a tăcut molcom. A luat însă îndată cuvânt, când i-s'a dat pretext să insinue. Din cazul cu întârzierea listei, deși acesta s'a explicat destul, ea face mărșave insinuări la adresa tuturor fruntașilor cari au luptat la Nădlac. Eată ce este de osândit!... O, știm noi că după luptă mulți viteji se arată, că stând la vatra caldă in comoda pasivitate intr'adevăr nu ești expus la săgeți. Avem noi doar și pe aici tipuri cari zilnic mântue neamul și critică pe cei ce luptă, căutând să atribue celor mai curate intenții scopuri egoiste.

Cine să dea însă atenție acestor nevoieși ori cărcotași?

Celor dela gazeta brașoveană am fi însă in drept să le cerem cel puțin atâtă încredere, câtă

Ei fac însă tocmai din potrivă...

Noroc că pe cât sunt de rei, pe atât sunt și de ridiculi. In cel mai recent articol in care zic că ne combat pe noi și pe frații din Orăștie, scriu la adresa celor ce nu sunt pasiviști că „au părăsit steagul națiunei române, că împinși de poftă necurate, s'au rupt de către partidul național, călcând peste solidaritatea ce am legat-o toți românii din Carpați până la Tisa”...

Azi mâne o să scrie că toți activiștii s'au jidovit ori maghiarisat... Așa că o să rămână curat singur „venerabilul director” al gazetei brașovene.

Sērmana nație română. Ce te ai și face dacă asupra sorții tale n'ar veghia un așa stejar de Român?!

— *Impăratul Wilhelm in Spania.* Din Berlin se comunică: Conform unui raport din Madrid, împăratul Wilhelm și regele Alfonso au conferat pe vapoarele Koenig Albert și Giralda două ore întregi. Ziare spaniole fac in urma faptului acesta cele mai fantastice concludiuni, vorbind despre o iminentă alianță germano-spaniolă.

Din New-York se telegrafează lui Berliner Tageblatt, că presa galbenă publică o știre, conform căreia Germania ar primi asupra sa datoria Spaniei de 21 milioane de dolari ce are din anul 1863 de împlinit față de insula Sandomingo, ca astfel să o anexeze la imperiul german, ori că Germania are de gând să împedecce Statele-Unite a o anecta.

In Francofurt și mai ales la bursă se menține vestea, că împăratul Wilhelm de aceea n'a cercetat insula Vigo, și de aceea n'a debarcat pe bord, că boala de gât de care pătimeste s'a agravat, așa că profesorul Schmidt din Francofurt a fost chemat de urgență la Vigo. „Kölnische Zeitung” numai de cât s'a informat la loc competent in privința asta, dar nime n'are cunoștință, că profesorul a primit invitare.

Impăratul Wilhelm a numit pe regele Alfonso admiral al marinei germane. Nainte

de a pleca, împăratul a conferat $1\frac{1}{2}$ ore cu regele Spaniei. La plecare împăratul a fost viu aclamat de public. Din Madrid se telegrafează: Sub durată petrecerii împăratului Wilhelm la Vigo s'a întâmplat un lăutru, ce a cauzat mare agitație în suita împăratului. Împăratul Wilhelm și regele Alfonso a făcut o excursiune pe bordul torpilorului Nunez Balboa. În momentul, când vaporul a încercat să se gura, 2 vapoare s'au ciocnit; vaporul *Nunez-Balboa* a fost atât de aproape de aceste două nave, că lipsa puțin să nu se ciocnească cu ele. Prezența de spirit și agilitatea cărmaciului însă a prevenit reul ce amenința. Cu ocaziunea banchetului de pe bordul navei *Giralde* cei doi monarhi au închinat fără să fi spus toate. Împăratul Wilhelm și acum este răgușit.

— **Expulsarea unui artist polon din Petersburg.** Scena s'a petrecut la curtea imperială din capitala Rusiei, ear persoanele au fost: Tarul Nicolae II, și celebrul violinist polon Paderevski.

Dexteritatea, dibăcia și arta deservită a artistului a pus în uimire pe Tar. După concert împăratul îl distinge grăindu-i și făcându-i complimente, că se simte fericit, că poate admira atât talent la un artist rus.

Cuvântul din urmă a Tarului Pa atins grozav, vulnearându-l în mândria sa națională. El roșeste, simte că conștiința îl muștră, interiorul cuprins de o justă revoltă i-se umple de o sublimă indignare; și îndreptându-se ca un stejar în lupta cu furtuna, răspunde superb și rezignat, făcând cu capul un compliment rece disprețuitor:

— Nu Majestate! Eu sunt Polon! Și veremele, care a cutezat să contrazică domnului omnipotent ofensând în chipul acesta infalibilitatea și sântenia Tarului — a fost silit numai de cât să părăsească Petersburgul pentru totdeauna. — Oare putea-va puternicul împărat să-și afirme superioritatea și închipuita sa atot-

coreană din Berlin s'a sinucis eri atașatul *Hyangsing Hong*. Tinerul diplomat a fost înainte de asta cu 4 ani numit atașat pe lângă ambasadorul corean de la Berlin, fiind-că a vorbit excelent limba germană. Atașatul era om foarte iubit de societatea înaltă din capitala Germaniei. Causa sinuciderii este, că eri i-a expirat un cambiu de 500 marce, și n'a putut plăti. Alaltă-eri Hong a trimis un anunț la ziare, care a apărut eri, și care este următorul:

Iubiți prieten și cunoscuți! În graba mare mă despart de voi fără să-mi iau rămas bun. Rămâneți cu bine.

Hyangsing-Hong.

Corpul atașatului va fi transportat în Coreea, unde zace mamă-sa și doi frați ai săi.

— **Dreptul de votare al femeilor.** Știri interesante vine din Londra; anume camera a adoptat cu 182 voturi contra 63, proiectul de rezoluție referitor la estinderea dreptului de votare și asupra femeilor.

In mii de casuri a sevrșit adevărate minuni aparatul dublu electro-magnetic R. B. Nr. 86967 al lui Albert Müller din Budapesta, desp. V., strada Vadasz u. 43/K. Și azi suntem în pozițiunea a publica două acte de mulțumită și recunoștință, sosite inventatorului.

Stimate d-le Müller!

Succesul obținut prin aparatul R. B. Nr. 86967 al D-Voastră este strălucit, căci prin folosința acestui aparat mi-am mântuit cu deservire de reuma ce mereu mă chinuia. Primește deci pentru asta mulțumita mea cea mai profundă.

Német-Palánka, la 11 Febr. 1904.

F. Lindensehmidt.

Prea Stim. d-le Müller!

Vă rog a-mi trimite încă un aparat de al D-Voastră pe seama unei prietene. Aparatul D-Tale mi-a folosit contra durerii de inimă.

Agram, la 31 1904.

Cu prof. stimă
Vilma Wawrik.

Expozițiunea Agrară.

Această expozițiune va fi una din cele mai mari manifestațiuni ale activității private românești.

Deschiderea expozițiunii este decisă pentru luna Mai anul curent.

Se știe că „Societatea agrară“ a decis facerea unei mari expozițiuni economice românești care să arate progresele ce am făcut în domeniul agriculturii și a ramurilor ei secundare.

„Societatea agrară“ a instituit în acest scop un comitet din care apoi o delegațiune specială a expozițiunii, sub președinția d-lui Sava Șomănescu, s'a și pus cu ardoare pe lucru pentru realizarea marelui scop.

Unde va fi clădită expoziția. Societatea a închiriat dela Creditul Funciar Urban din București localul Hugo de la șosea.

D. Al. Băicoianu, directorul Creditului Urban din București, apreciind marea importanță a acestei opere, a dispus ca localul dela Hugo să se repare, să fie adus în bună stare, pe sponsele Creditului.

În jurul localului Hugo s'au închiriat 15 pegoane teren aparținând d-nei Prahoveni, moștenitorilor Principei Grigore Sturdza, d-lui Luchian, d-nei Wachman și altor proprietari.

Întreg acest loc vast a început a fi împrejmuit și, la sfârșitul acestei luni, împrejmuirea va fi complet gata.

Planul expozițiunii — Palate. Expozițiunea va cuprinde o serie de palate și pavilioane, de o frumusețe artistică desăvârșită.

Pavilionul cel mare al „Societății Agrare“, care va costa între 50—60.000 lei, și va cuprinde produsele principale și industriale — pavilionul industriei casnice — pavilionul ministerului domeniilor — pavilionul domeniului Coroanei — pavilionul (de fer), pentru a cărei construire s'a hotărât o sumă dela 10—12.000 mărci, în care se vor expune plugurile cu abur Fowler — pavilionul principelui Brancovanu, — pavilionul principelui B. Știrb — pavilionul casei țerei de export Dreyfus agricole — pavilionul societății de asigurări generale „Națională“, în care se vor expune produsele domeniilor; Domeniul Mavrodin 17.5000 pogoane, dela domeniul Ștefănești 4500 falcă etc. etc. și apoi pavilionul muziceii.

Cu ridicarea și distribuția planurilor diferitelor pavilioane și construcții necesare societății, în acord cu d-nii arhitecți și ingineri membrii ai „Societății Agrare“ a fost delegat dl Virgil Torocanu, membru al societății.

Participarea statului În urma intervenției dlor Sava Șomănescu și Ioan Poienaru Bordea, dl ministru C. Stoicescu a răspuns că ministerul domeniilor va participa cu toate produsele ministerului; ferme, pepiniere, pescării, produce silvice, vânat mine, cariere de piatră etc.

În acest scop, un pavilion special se va construi și în care vor fi expuse toate aceste produse.

Propaganda în județe. În toate județele s'au constituit secțiuni pentru a organiza participarea lor la expozițiune.

Iată numele președinților de secțiuni județene: Județul Argeș, d. Franz Lehrer — Botoșani d. I. Mavrocordat — Buzău, d. C. Iarca — Constanța, d. Gen. dr. Georgescu — Covrului, d. Nicu Cincu — Dolj, Dinu Mihail — Dimbovița, d. C. Chiru — Dorohoi, d. Al. Tt. Georges — Fălciu, d. dr. Munteanu — Gorj, d. C. Gărdescu — Iași d. dr. Rtroici — Ialomița, d. I. Poenaru Bordea — Mehedinți, d. I. A. Protopopescu — Neamtu, e. I. V. Stan — Olt, d. C. Pavliciu — Prahova, d. Al. Serghiescu — Putna, dr. Ernest Virnav — R. Sărat, d. prefect Tătăranu — Tecuci, d. P. Sachelarie — Teleorman, P. Danielescu — Tutova, d. V. N. Constandeche — Vaslui, d. Neron, Lupașcu — Ilfov, d. Gh. Vlahuța Slatineanu — Tulcea, d. prefect Luca Ionescu — și Vlașca d. prefect I. T. Chica

Pe de altă parte d. d. N. Negri, membru în comitetul „Societății agrare“, a început să călătorească în țară în Societății, pentru a stimula pe producători, a primi aderări și a lucra succesul Expozițiunii în provincie.

Un sprijin oficial Se știe că Societatea, pentru a preîntîmpina cheltuielile, a organizat o

loterie cu câștiguri în bani și cu mai multe trageri.

Pentru a stimula vinderea biletelor, ministerul de finanțe a luat 3.300 bilete de loterie, pe cari le a împărțit spre distribuție câte 100 tuturor casierilor de județ și 100 bilete casieriei generale din București.

Spre organizarea expozițiunii. Societatea de tranvai va prelungi linia de tranvai de la șosea prin alea Kogălniceanu până la expoziție, iar în interiorul expozițiunii, societatea va construi un tranvai mic, pentru ca circulația în vastă întindere să fie cât mai înlesnită.

S'a intervenit la primăria capitalei pentru a se introduce apă pe câmpia expozițiunii.

Grație apei care va fi introdusă chiar în interiorul expozițiunii și distribuită peste tot locul prin mici canale, se va putea menține o temperatură plăcută înăuntrul expozițiunii și vor conserva mai bine obiectele expuse.

Domeniul Coroanei. D. Ion Kalinderu dezvoltă o activitate prodigioasă, pentru ca Domeniul Coroanei să figureze cu onoare la această expozițiune.

Pavilionul secțiunii sale va fi un giuvaer de arhitectură.

Dăm aci un scurt rezumat de produsele ce va expune Domeniul Coroanei în pavilionul său: Agricultură. — Produse și studii agricole.

Produsele lucrului manual în atelierele școlare. — Instituțiuni culturale.

Silvicultură. — Instalațiuni și planuri, reliefuri, fabrici, instalații forestiere, drum funicular, uscătoare de semințe, amenajamente de păduri, mostre de esențe forestiere, diferite animale sălbatice, model de casă forestieră. — Produse de ale instalațiunilor forestiere. — Cariere de piatră. — Pescărie Ape minerale.

(„Secolul“)

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Atragem atențiunea on. public asupra anunțului d-lui Reiner S. de pe pagina din urmă.

Cel mai eficient izvor de cumpărare în una din cele mai mari prăvălii de

Oroloage și giuvaricale

din Arad.

Pentru prețuri ne mai pomenite se pot căpăta la

Deutsch Izidor,

orasornicar și juvaergiu

Arad, strada Templului.

(Palatul minorităților).

Oroloage de aur p. bărbați dela 18 fl. în sus

„ „ „ dame „ 12 „ „ „

„ argint „ bărbați „ 5 „ „ „

„ „ „ dame „ 6 „ „ „

„ oțel și nikel „ 2 „ „ „

Wecker „ 150 „ „ „

Oroloage cu pendulă în rate pe lângă

1005 182— aceleași prețuri.

Primesc și schimb obiecte de lux, cumpără pe lângă prețul cel mai înalt posibil, aur și argint călcat.

— Telefon n-ru 438. —

Cumpăr

pentru prețul cel mai mare posibil haine de iarnă și vară de bărbați folosite, mobile pentru dormitoare, refectorii și altfel de mobile.

La cerere vin și la case.

Menczer Márton,

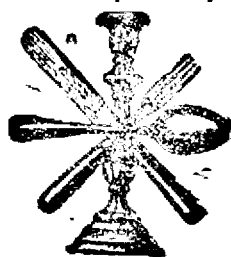
ARAD, Petőfi-utca Nr. 7.

151 7—10

Editor și redactor responsabil: Ioan Russu-Șirianu.

Gratuit o cumpănă pentru culină

Pentru
prețuri nes-
pus de echi-
tabile trimit
în toate păr-
țile urmă-
toarele:

mărfuri de
argint mexican.

124 1—24

- 6 cuțite de masă de argint mexican.
- 6 linguri de masă
- 6 furculițe
- 12 lingurițe mici de cafea
- 6 cuțite pentru desert
- 6 furculițe pentru desert
- 1 lingură de scos zărnă
- 1 lingură de scos lapte
- 2 candelabre elegante pentru salon.

toate din argint mexican.

46 BUCĂȚI NUMAI 6-50 Fl.

Afară de asta ori-cine
comandază dela mine pri-
mește drept cadou o cum-
pănă p. culină gratuit
Argintul mexican este un
metal alb (și dinlăuntru) pen-
tru a căruia calitate și dura-
bilitate primesc garanție pe
25 ani.

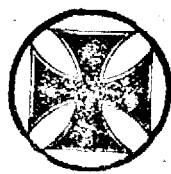
Comandele să îndeplinesc
contra trimiterii banilor ori și
pe lângă rambursă din depositul:

Scheffer D. Sándor

Budapesta.

VII, Bezerédy-utca 3 szám.

Cucea ori steaua electro-magnetică dublă.

D. R. G. M. Nr. 88 503.

Vindecă și recrează pe lângă
garanție: reuma, astma (respirația
greă), insomnia, epilepsia, nervozitatea
lipsa de apetit, clorosa, durerea de
dinți, migrena, impotența, influența,
precum și tot felul de boale de nervi.
Bolnavul cel ce nu se poate vindeca
în decurs de 44 zile, îi întorcem
banii imediat. Celui ce nu îi mai ajută
nimic, să încerce cu aparatul meu:
căci sunt convins despre efectul sigur
al aparatului meu.

Prețul unui aparat mare 6 cor.
e a se folosi la boale de nervi cronice.

Prețul unui aparat mic 4 cor.
se folosește la boale mai ușoare.

Comandele le îndeplinește în
patrie și străinătate:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,

VIII, Bezerédy-utca 3 szám.

Pentru 5 coroane

trimit 41½ kgr. (circa 50 bucăți) de
sapun de toaletă fin

bucăți alese de săpun de suc de lili,
de rose, de iorgovan, de violele, de
rezedă, de iasmin și de clopotele.

Pe lângă antipațiune ori ram-
bursă expediază:

Scheffer D. Sándor

Budapesta,

VIII, Bezerédy-utca 3 szám.

ANUNȚIU!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public,
că asortimentul meu de

vestimenta pentru bărbați și copii

care st până aci a oferit ocaziune on. public de a alege
după plac, s'a îmbogățit cu stoffe nouă din patrie și
engleze de calitate cea mai bună și de ultima modă.

Vestimentele mele gata sunt așa croite, că este
superflu a confecționa haine după măsură; în modul acesta
ori cine poate economisa sumă considerabilă de bani.

Novitate! Gulere fason Bur, fabricate din loden
în permeabil de Zsolna și din păr de camilă englez

Vestimente de cheviot englez veritabil.

Reverenzi și veste pretești din cele mai fine
cu prețuri moderate. Pardesiuri și Havelocuri în
toată culoarea, specialități în vestimente pentru copii

Vestimente Francisc Iosif.

Asortiment bogat de ulstere de gumi și mantile
de călătorit de cauciuc negru etc.

Rog prin urmare on. public să binevoiască înainte
de a se prevedea cu cele de lipsă, a cerceta asorti-
mentul meu de vestimente gata pentru bărbați și copii.

177 1—

Cu stimă:

MOSZKOVICZ ZSIGMOND

ARAD, edificiul teatrului.

Fondat la 1874.

Fondat la 1874.

Comande din proviza să efectueze
prompt și urgent.

Nr. Telefonului 554.

Nr. Telefonului 554.

Telefon Nr. 532.

Telefon Nr. 532.

KEMÉNY MANÓ

fabrică de cement și piatră artificială, întreprindere industrială de zidiri cu beton și asfalt.

ARAD, Calea Archiducelui Iosif nr. 11.

Cerimi (plafocane) de beton de fer sistem Visintin
construcția cea mai echitabilă, cea mai ușoară, mai avan-
tagioasă și necondiționat sigură contra focului.

Granitto terrazzo, beton, asfalt,

mai departe: puneri de fundamente, construire de canaluri,
coperimente, rezervorii, poduri și de lucruri de beton de fer.

Executare simplă și de ornamentală din ciment,
lespezi de mozaic.

168 1—3

Teve de beton în toată mărimea.

Paviment Hygenia, liber de praf și lacune, elastic.

== TROTUARE DE BETON SISTEM POTRIVIT. ==

Asigurate contra relelor provenite din risipirea solului.

Cement Roman și de Portland, gips, table de gips,
făină de peatră pentru lipit.

Cea mai bună calitate de peatră de cement p. coperișe.

Fabricare de peatră și marmoră artificială.

Fabrică de cement din Gurahonți a Liniei ferate unite
Arad și Cianad.

Oferte de prețuri și de bugete servește prompt și gratuit

Strămutare de local.

Aducem la binevoitoarea cunoștință a p. t. priete-
nit al prăvălii noastre, și a tuturor scelor domni, cari
până aci ne-au onorat cu comanda lor, că

Prăvălia noastră de tapiserie și mobile,

care există de 28 ani

am strămutat-o din casa Nádasdy de pe piața Libertății,

în strada Forray Nr. 6

Nr. 170 1—5

(casa proprie)

unde avem permanent în deposit mare număr de tapete, mobile
de tot stilul, cari să pot lucra și după desemnuri.

Obducem mese de biliard atât în loc cât și în provincie.
Serviciu prompt și solid.

Rugăm binevoitorul sprigin al On. public și pe mai de-
parte. Cu toată stima

Nr-ul telef. în loc și
provincie 132.

Berán Antal și fiul.

CORNEL TĂMĂSDAN

neguțator de condimente, delicatose și ape minerale
în ARAD

Calea Archiducelui Iosif Numărul 12.

Recomandă depositul său bogat arangeat, unde se poate
căpata: marfă colonială, delicatose, cea mai fină teă din
străinătate, rum, procurate din sursele cele mai renumite, tot
felul de ape minerale, vinuri din patrie și străinătate, șampanie
franceză și ungară, cognacuri pe lângă prețurile cele mai echitabile.

— Sămănțe de sămănat de ale lui Mauthner. —

Pache are gratuită. La cumpărare cu bani gata 20% rabat.

Nr-ul Telefonului 419.

158 6—20

Este pretutindeni cunoscut că în marele magazin de ocaziune al lui

REINER S. SÁNDOR

ARAD, Piața Libertății Nr. 15 (Sabadság-tér) de lângă cafeneaua Fiume

au sosit 15,000 m. mătăasă de deosebită calitate care de care mai frumoasă

și anume:

Mătăasă Ponge, metrul 69 cruceri.

Mătase Tafft colorată pentru biuze, metrul 87 cruceri.

161 2-15

Mătase Douchesse, metrul 85 cruceri.

Mătăasă moire, louzine, ajour în deosebite chipuri executate.

5000 părechii mănuși de Praga p. Dame

Cumpărarea nu este obligată, privirea e gratuită, așa că ori cine se poate convinge cu această ocaziune despre frumseța miraculoasă și ieftinătea mărfurilor.

S'a deschis cel mai mare magazin de ghete în Arad.

Increderea On. public în fabricatele noastre se întărește din ce în ce mai mult în urma principiului că la toate fabricatele noastre se poate vedea lămurit prețul stabilit și foarte mic.

Ghete p. bărbați, tarl p. folosire de toate zilele fl. 2-25

Ghete pentru bărbați, foarte durabile . fl. 2-50

Ghete p. femei negre și colorate, f. ieftine fl. 2-25

Ghete p. femei cu bumbi negre și colorate . fl. 2-75

30 de magazine

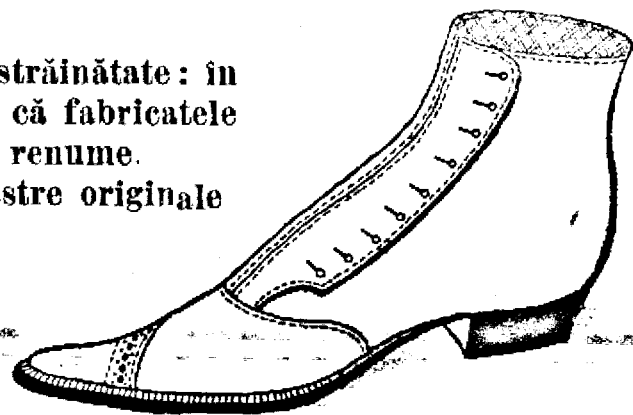
în orașe mai mari, 60 de magazine în străinătate: în Austria, Germania, Serbia etc. dovedesc, că fabricatele noastre preste tot se bucură de bun renume.

În tot locul vindem numai fabricatele noastre originale maghiare proprii.

165 2-10

Fabrica de ghete „TURUL” ca soc. pe acțiuni în Timișoara.

Filială: ARAD, PALATUL MINORITILOR.

Atelier de edificii și reparatură de mașinării.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public din localitate și jur, că am deschis în

ARAD, strada Szent István Nr. 9,

un atelier de

zidirii și reparatură

technice și de mașinării.

Primesc ori-ce lucrare în branșa aceasta, lucrări nouă și reparatură ș. a., arangiamet de apaducte, delăturarea înfundărilor de closet, pe lângă prețuri ieftine și pe lângă garanță.

Rugând spriginul On. public sunt

cu deosebită stimă:

KISSERNÓ,

lăcătar de zidiri și lucrări tehnice.

110 8-15

Primirea în posesiune a unui atelier

pentru

reparatură de obiecte de aur, argint și giuvaericeale.

Respectuos aduc la cunoștința On. public, că am primit prăvălia pentru reparatură de obiecte de aur, argint și de giuvaericeale, ce se află în Arad, str. Széchenyi Nr. 1, sub firma **Regényi Kálmán.**

Fac tot felul de reparatură pe lângă prețuri ieftine. Cumpăr tot felul de aur căleat și lucruri de argint pe lângă prețurile cele mai înalte.

Rugând binevoitorul sprigină al On. public, rămân cu deosebită stimă

158 2-25

CHRISTIAN JÓZSEF

ARGINTAR.

Strada Széchenyi nr. 1.